

О.О. Єгорова

Регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень
при Президентіві України, Ужгород

ВПЛИВ ЗАСТОСУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ТЕХНОПАРКІВ В УКРАЇНІ

Розглянуто механізм надання державної підтримки для реалізації інноваційних проектів технологічними парками в Україні. Визначено вплив державної політики на соціально-економічні результати діяльності технологічних парків. Запропоновано законодавчі зміни щодо надання державної підтримки як чинника подальшого підвищення ефективності технологічних парків в Україні.

Ключові слова: технологічний парк, державна підтримка, пільга, інновація.

В Україні на законодавчому рівні визначено інноваційну модель розвитку України як один з пріоритетних національних інтересів. Про це говориться і в програмному документі Президента [3]. Для реалізації цього пріоритету держава має підтримувати інноваційну сферу за визначеними середньо- та довгостроковими напрямками шляхом застосування економічних стимулів для інноваційно-активних підприємств. Організаційними формами елементів інноваційної інфраструктури, яка наразі формується в Україні, є інноваційні центри, наукові парки, центри трансферу технологій, технопарки, регіональні інноваційні кластери, інноваційні бізнес-інкубатори тощо. Одним із ключових елементів інноваційної інфраструктури є технологічні парки (ТП), які мають організаційно забезпечити виконання інноваційних проектів з виробничого впровадження наукомістких розробок у сфері високих технологій і промисловий випуск конкурентоспроможної продукції на світовому ринку.

Для ТП встановлено спеціальний режим інноваційної діяльності з 2000 по 2015 р., який

передбачає, зокрема, надання низки прямих (фінансування з державного бюджету) та непрямих (певні податкові пільги або інші преференції) видів державної підтримки (перелік та обсяги державної підтримки наведено в табл. 1). Непряма державна підтримка використовується переважно для залучення прямих іноземних та приватних інвестицій, сприяє розширенню інноваційної діяльності ТП, оскільки законодавчо передбачено обов'язкове перерахування вивільнених від оподаткування сум на спеціальні рахунки ТП з подальшим вкладанням їх у виробничий процес. Це дає можливість гарантовано і швидко отримати визначену суму коштів для реалізації інноваційних проектів практично без навантаження на витратну частину бюджету. Пряма державна підтримка ТП надається для часткової компенсації відсотків за кредитами. Для отримання державної підтримки всі проекти ТП проходять багатоступінчасту процедуру експертизи та відбору на відповідність законодавчо затвердженим стратегічним довго- і середньостроковим напрямкам інноваційної діяльності. За більш як десятирічну історію функціонування ТП політика державної підтримки від-

значається нестабільністю, через що результати діяльності ТП та реалізація покладених на них функцій стають проблемними.

Нами поставлена ціль визначення впливу державної політики на стимулювання інноваційної діяльності ТП, встановлення ефективності чинних видів державної підтримки та доведення не-

обхідності законодавчих змін для забезпечення подальшого інноваційного розвитку України.

Вітчизняними вченими активно досліджуються різні аспекти діяльності ТП в Україні, в т.ч. і застосування державної підтримки для стимулювання інноваційної діяльності. Серед робіт цього плану слід назвати роботи Василен-

Державна підтримка ТП

Види державної підтримки / періоди (роки)	Період стабільності				
	2000–2001	2002	2003	2004	
				01.01–30.06	01.07–31.12
				<i>Непрямі</i>	
Звільнення від перерахування до бюджету податку на прибуток	10,8	17,8	37,3	42,5	
ПДВ з продажів в Україні	8,4	34,6	71,2	111,0	
ввізного мита	6,4	7,9	19,8	19,5	
ПДВ при імпорті товарів	15,4	29,2	53,4	71,9	
збору до Державного інноваційного фонду	0	0	0	0	
Сплата ПДВ податковим векселем	–	–	–	–	
Звільнення від обов'язкового продажу коштів в іноземній валюті	+	+	+	+	
Розрахунок за експортно-імпортними операціями до 150 календарних днів	+	+	+	+	
Пріоритетність у залученні іноземних кредитів під державні гарантії	0	0	0	0	
Пріоритетність у залученні коштів Державного інноваційного фонду та його регіональних відділень	0	0	0	0	
Пріоритетність для залучення коштів Української державної інноваційної компанії та її регіональних відділень	–	–	–	–	
20-відсоткова норма прискореної амортизації	–	–	–	–	
Загальний обсяг непрямой державної допомоги	41,0	89,5	181,7	244,9	
				<i>Прямі</i>	
Фінансова підтримка технопарків, млн. грн.	–	–	–	–	
повне або часткове безвідсоткове кредитування	–	–	–	–	
повна або часткова компенсація процентів за кредитами	–	–	–	–	
Сума одержаних коштів Державного бюджету, млн. грн.	0,5	0,03	1,7	1,3	
Загальний обсяг прямої державної підтримки, млн. грн.	0,5	0,03	1,7	1,3	
Загалом	41,5	89,53	183,4	246,2	
Довідково: обсяг прямої державної підтримки у відсотках до обсягів фінансування технологічних інновацій за рахунок Державного бюджету	0,8	0,07	1,8	2,1	
Відрахування на спецрахунки ТП	11,0	42,3	120,8	191,3	

Примітка. Складено та підраховано на основі даних Міністерства освіти та науки України та Державного комітету України з питань технічної підтримки не передбачено чинним законодавством у вказаний період; 0 – застосування відповідного виду державної підтримки передбачено чинним законодавством і здійснювалося, однак статистична інформація щодо державної підтримки передбачене чинним законодавством, однак інформація щодо практичного застосування та обсягів від

ка М.Д., Мазура О.А., Семиноженка В.П., Шовкалюка В.С., Чудаєвої І.Б. [4–8]. Однак досі залишаються недостатньо висвітленими питання взаємозв'язку нестабільності державної політики в цій сфері з результатами діяльності ТП та їхнім впливом на реалізацію національних інтересів України у науково-технічній сфері.

За всю історію функціонування ТП в Україні в рамках встановленого законом спеціального режиму інноваційної діяльності загальний обсяг державної підтримки технопаркам становить 762,0 млн. грн., з яких 697,1 млн. грн. надійшли у вигляді непрямої державної допомоги. Реалізація проектів в ТП формує можливості для ство-

в 2000–2011 рр. (млн. грн.)

Таблиця 1

Період порушення зобов'язань з боку держави									
2005		2006		2007	2008	2009	2010	2011 (01.01–31.03)	Загалом
01.01–31.03	01.04–31.12	01.01–31.01	01.02–31.12						
<i>види</i>									
2,6	–	–	32,1	19,8	0,9	1,2	19,1	–	184,1
28,4	–	–	–	–	–	–	–	–	253,6
3,2	–	–	3,3	3,5	5,1	3,5	4,9	д/н	77,1
12,4	–	–	–	–	–	–	–	–	182,3
0	–	–	–	–	–	–	–	–	0
–	–	–	0	0	0	0	0	–	0
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
0	–	–	–	–	–	–	–	–	0
0	0	0	–	–	–	–	–	–	0
–	–	–	0	0	0	0	0	0	0
–	–	–	+	+	+	+	+	+	+
46,6	–	–	35,4	23,3	6,0	4,7	24,0	0	697,1
<i>види</i>									
–	–	–	0	24	27	0	0	д/н	51
–	–	–	0	0	0	0	0	д/н	0
–	–	–	0	24	27	0	0	д/н	51
1,0	–	0	7,0	0	1,4	1,0	1,0	д/н	13,93
1,0	–	0	31	27	1,4	1,0	1,0	д/н	64,93
47,6	–	35,4	54,3	33	6,1	25	д/н	762,03	
3,6	–	0	27	8,0	1,1	1,1	д/н	6,0	
38,0	–	75,3	30,0	1,4	1,1	29,4	д/н	540,6	

раїни з питань науки, інновацій та інформатизації. Умовні позначки: – – застосування відповідного виду державної підтримки передбачено чинним законодавством, але не здійснювалося у вказаний період часу; + – застосування відповідного результату застосування відповідного виду державної підтримки відсутня; д/н – застосування відповідного виду державної підтримки відсутня.

рення потенційних точок зростання і оновлення економіки, що проявляється в таких напрямках:

- ✦ залучення інвестицій в інноваційну сферу, обсяг яких в 1999–2009 рр. становив 529,8 млн. грн.;
- ✦ реалізація інноваційних проектів у сфері новітніх технологій, які належать до VI технологічного укладу (зокрема, вперше у світі почали здійснювати зварювання живих м'яких тканин людини і на сьогодні в Україні

- успішно прооперовано понад 70 тис. хворих, а американські фахівці назвали цей проект «проривом у хірургії XXI століття»);
- ✦ створення нових робочих місць (в Україні завдяки діяльності ТП було створено 3351 робоче місце, тобто держава заощадила 234,6 млн. грн. на створенні нових робочих місць з урахуванням вартості створення одного робочого місця в науковій галузі 70 тис. грн. [9]);

Таблиця 2

Результати діяльності ТП в Україні в 2000–2009 рр.

Показники / роки	Період стабільності			Період порушення зобов'язань з боку держави						2000–2009	Зміна	
	2000–2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009		2004 р. до 2000–2001 рр.	2009 р. до 2004 р.
Кількість діючих ТП, од.	4	6	8	8	8	8	8	8	8	X	в 2 рази	0
Кількість прийнятих нових проектів, од.	60	29	11	8	0	0	2	6	4	120	X	X
Кількість проектів, що реалізуються, од.	29	52	55	53	51	31	13	11	13	X	зростання в 1,8 рази	падіння в 4,1 рази
Обсяг залучених інвестицій, млн. грн.	0,5	0	319,8	128,7	11,1	8,2	5,9	31,1	24,5	529,8	зростання в 257,4 рази	падіння в 5,2 рази
Загальний обсяг реалізованої інноваційної продукції, млн. грн.	177,0	617,8	1284,5	1787,5	1600	1100	870	851,5	341,7	8630	зростання в 9 разів	падіння в 4,7 рази
Частка ТП в обсягах реалізованої інноваційної продукції в Україні, %	0,5–1,1	4,9	10	9,5	8,1	6,2	6,7	1,6	0,9	2,9	зростання в 19 разів	падіння в 10 разів
Загальний обсяг реалізованої інноваційної продукції у розрахунку на 1 грн. державної підтримки	4,3	6,9	7,0	7,3	X	X	X	X	X	X	зростання в 1,7 рази	X
Кількість створених нових робочих місць, од.	314	592	669	782	399	166	197	222	188	3529	зростання в 2,6 рази	падіння в 4,4 рази
Обсяг платежів до бюджетів та цільових фондів, млн. грн.	7,2	37,2	91,0	116,5	148,6	230,0	209,2	66,2	37,6	943,6	зростання 16 разів	падіння в 3,1 рази

Примітка. Складено та підраховано на основі даних Міністерства освіти та науки України і Державного комітету України з питань науки, інновацій та інформатизації.

- ✦ зниження потреби в імпорті сировини в окремих виробництвах (зокрема, дуплекс-процес випуску високоякісних зварювальних флюсів дозволив на 50 % замінити дефіцитну імпортну сировину шлаковими відходами металургії, а 70 % продукції експортується);
- ✦ зниження енергетичних і ресурсних витрат виробництва (виробництво збагаченої залізорудної сировини з вмістом концентрації заліза до 70 % замість 63 % значно знизило енерговитрати технологічного процесу в металургії);
- ✦ реалізація інноваційної продукції (в Україні суб'єктами господарювання в ТП створено інноваційної продукції на суму 7760 млн. грн., що дозволило досягти значного показника економічної ефективності інноваційної діяльності – 1 грн. державної підтримки супроводжувалася створенням інноваційної продукції в середньому на рівні 10,5 грн. До відома: у Китаї на 1 юань, вкладений державою в ТП, припадає 6 юанів інноваційної продукції. В проектах російських наукоградів цей показник становить 10 руб. В США заплановано забезпечити повернення до бюджету 2 дол. з кожного долара, вкладеного в інновацію [6, с. 7]);
- ✦ покращення структури експорту та зміцнення експортного потенціалу (зокрема, 75 % сучасного енергозберігаючого устаткування для дугового зварювання експортується, машини для контактного зварювання високоміцних рейок швидкісних залізниць посідають лідируючі позиції на світовому ринку);
- ✦ сплата коштів до бюджетів та державних цільових фондів (обсяг платежів до бюджетів та цільових фондів в 2000–2009 рр. від суб'єктів ТП становить 943,6 млн. грн.);
- ✦ створення стабільно-діючих виробництв, які в подальшому після закінчення п'ятирічного терміну дії спеціального режиму інноваційної діяльності продовжували випуск конкурентоспроможної продукції (за підрахунками експертів, лише в рамках Технопарку ІЕЗ ім. Є.О. Патона за період 2005–2009 рр.

в такий спосіб було реалізовано інноваційної продукції на суму 6,0 млрд. грн. та сплачено до бюджету і позабюджетних та інших фондів близько 2,1 млрд. грн. [5, с. 15]).

Таким чином, аналіз ключових показників діяльності ТП з урахуванням застосування чинних форм і обсягів державної підтримки показує, що вирішальну роль у досягненні позитивних результатів діяльності ТП відігравали саме заходи щодо надання непрямої державної підтримки, а результати реалізації інноваційних проектів в рамках спеціального режиму інноваційної діяльності могли бути значно вищими.

Так, за період 2000–2004 рр., що характеризується відносною стабільністю умов діяльності ТП, було досягнуто позитивну динаміку таких ключових економічних показників, як реалізація інноваційної продукції (зростання в 10,1 рази), частка ТП в обсягах реалізованої інноваційної продукції (зростання в 20 разів), кількість створених нових робочих місць (зростання в 2,6 рази), обсяги платежів до бюджетів (зростання в 16 разів), показники економічної ефективності державної підтримки (зростання з 4,3 грн. до 7,3 грн.) (табл. 2). В цей час порівняно з періодом 2005–2009 рр. технологічними парками отримано 74 % державної підтримки, зареєстровано 90 % інноваційних проектів, залучено 85 % інвестицій, реалізовано 50 % інноваційної продукції із загального обсягу, створено 67 % робочих місць.

Різке скорочення, починаючи від 2005 р., державної підтримки технопарків призвело до значного падіння ключових показників їхньої діяльності. Зокрема, обсяг реалізації інноваційної продукції в 2009 р. в 5,2 рази менший від відповідного показника у 2004 р., частка ТП в обсягах реалізованої інноваційної продукції в Україні знизилася в 6,3 рази, кількість створених нових робочих місць – в 4,4 рази, обсяги платежів до бюджетів – в 3,1 рази тощо. За інерцією в 2005–2006 рр. за рахунок проектів, прийнятих в 2000–2004 рр., було досягнуто позитивної динаміки лише за одним показником – платежами до бюджету та держав-

них цільових фондів. Проте від 2007 р. і цей показник різко знизився, майже зрівнявшись в 2009 р. з показником 2002 р. Також внаслідок інерційного фактору такий ключовий показник діяльності ТП, як обсяги реалізації інноваційної продукції, був в 2005–2007 рр. найвищим за весь період діяльності ТП, а від 2008 р. почав різко знижуватися. Саме в 2004 р. частка ТП в обсягах реалізованої інноваційної продукції в промисловості України була найвищою – 10 %, а до 2009 р. знизилася до 1,1 %. Наведені дані (табл. 3) показують, що ТП другої черги, які були створені від 2004 р., в умовах нестабільності законодавства щодо ТП та погіршення умов їхнього функціонування не змогли ефективно розвинути свою діяльність.

На зростаючій динаміці соціально-економічних показників діяльності ТП негативно позначилася втрата довіри інвесторів, спричинене

на нестабільністю законодавчої бази щодо діяльності і підтримки ТП, реалізації ними інноваційних проектів, невиконання державою взятих на себе зобов'язань щодо підтримки ТП та порушення гарантій.

Так, державою не були забезпечені:

- ✦ виконання низки положень щодо надання задекларованої державної підтримки ТП, а саме:
 - пріоритетність у залученні іноземних кредитів під державні гарантії та коштів Державного інноваційного фонду (а від 2000 р. його наступника – Української інноваційної компанії, перейменованої від 2007 р. в *Державну інноваційну фінансово-кредитну установу*, при цьому щодо останньої відповідних змін у тексті Закону про ТП й досі не зроблено);
 - повне або часткове безвідсоткове кредитування, а повна (часткова) компенсація відсотків здійснювалася лише у 2007–2008 рр.;

Таблиця 3

**Результати діяльності технологічних парків
у розрізі окремих функціональних одиниць в 2000–2009 рр.**

Показники	Технопарк	2000–2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2000–2009
Загальний обсяг реалізованої інноваційної продукції (млн. грн.)	ІЕЗ ім. Є. О. Патона	78,6	303,2	831,0	985,0	1497,5	1686,0	2253	769,0	148,2	8551,5
	Інститут монокристалів	20,4	203,6	433,1	768,5	700,0	536,8	294,9	–	78,2	3035,5
	Інститут напівпровідників	77,9	110,5	3,6	26,5	32,1	35,4	49,0	71,0	66,4	472,4
	Інші 5 ТП	–	0,6	16,8	7,4	43,4	22,1	9	12	49	160,3
Кількість створених нових робочих місць (од.)	ІЕЗ ім. Є. О. Патона	43	178	275	440	244	118	179	176	109	1762
	Інститут монокристалів	86	258	318	272	116	21	14	12	24	1121
	Інститут напівпровідників	185	152	24	27	28	0	0	0	0	416
	Інші 5 ТП	0	4	52	43	11	27	4	34	55	230
Платежі до бюджетів та державних цільових фондів (млн. грн.)	ІЕЗ ім. Є. О. Патона	4,8	24	68,2	84,5	120,2	152,6	165,5	50,63	8,66	679,09
	Інститут монокристалів	0,7	11,7	21,8	30,4	22,7	71,8	38	0	21,02	218,12
	Інститут напівпровідників	1,7	1,4	0,1	1	3,6	4,3	5,3	15,29	3,24	35,93
	Інші 5 ТП	0	0,1	0,9	0,1	2,5	1,3		0,32	2,98	8,2

Примітка. Складено та підраховано на основі даних Міністерства освіти та науки України та Державного комітету України з питань науки, інновацій та інформатизації.

- пільг зі сплати ПДВ податковим векселем при імпорті нових устаткування, обладнання та комплектуючих (в 2008–2010 рр.).
- ✦ стабільність спеціального режиму інноваційної діяльності в частині застосування державної підтримки:
- неодноразово здійснювалося блокування дії низки видів державної підтримки ТП – надання пільги зі сплати податку на додану вартість та ввізного мита у разі ввезення на митну територію України обладнання, аналогічного тому, що виробляється вітчизняними підприємствами, та у разі ввезення сировини та комплектуючих (з липня 2004 р. по березень 2005 р.) [10], а також сплати ПДВ податковим векселем при імпорті нового обладнання, устаткування та комплектуючих (в 2008–2010 рр.) [11–13];
- звужено рамки спеціального режиму ТП лише до їхньої інноваційної діяльності і «надання державної підтримки ... при реалізації проектів за пріоритетними напрямками діяльності технологічних парків» (з 31 березня 2005 р.) [14];
- скасовано від квітня 2005 р. по лютий 2006 р. державні гарантії щодо стабільності спеціального режиму інноваційної діяльності ТП [15];
- неодноразово змінювався перелік видів державної підтримки, а саме:
31 березня 2005 р. [14] скасовано дію чотирьох видів непрямой державної підтримки (звільнення від сплати податку на прибуток, податку на додану вартість з продажу в Україні, ввізного мита та податку на додану вартість при імпорті сировини, матеріалів, устаткування, обладнання, комплектуючих та інших товарів);
2 лютого 2006 р. [16] з переліку заходів підтримки ТП видалено пріоритетність у залученні іноземних кредитів під державні гарантії, відновлено два з попередньо скасованих непрямих видів державної підтримки (звільнення від сплати податку на прибуток та ввізного мита), запроваджено два нові: за-

стосування податкового векселя при імпорті нових устаткування, обладнання і комплектуючих та прискореної амортизації задіяних у проекті технологічного парку основних фондів; встановлена щорічна 20%-а норма прискореної амортизації основних фондів груп 3 та 4, а також запроваджено нові види прямої державної підтримки – повне або часткове (до 50 %) безвідсоткове кредитування проектів технологічних парків, а також повна або часткова компенсація відсотків, сплачуваних комерційним банкам та іншим фінансово-кредитним установам виконавцями за кредитування проектів технологічних парків;

2 січня 2011 р. [17–18] скасовано порядок звільнення від сплати податку на прибуток та сплати ПДВ податковим векселем при імпорті.

Зазначимо, що в основі згаданих рішень діяв фактично один аргумент – щодо нібито наявного перевищення обсягів державної підтримки для ТП над платежами до бюджетів та цільових фондів. Проте детальний аналіз державної підтримки ТП дає підстави стверджувати, що такий аргумент ґрунтується на некоректній оцінці результатів діяльності ТП.

Співставлення обсягів прямої державної підтримки і платежів до бюджетів та цільових фондів показує, що перевищень не було (див. табл. 1 та 2). Самі ж обсяги прямої державної підтримки ТП (64,9 млн. грн. за 2000–2010 рр.) та їхня частка у обсязі фінансування технологічних інновацій за рахунок Державного бюджету є мізерними (6 %). Співставлення обсягів непрямой державної підтримки (тобто звільнення від сплати податку на прибуток, ПДВ та ввізного мита) з платежами до бюджетів та цільових фондів є некоректним:

- ✦ *по-перше*, така підтримка не передбачала прямого фінансування з бюджету і фактично була основним стимулом для інноваційної діяльності ТП, що давало можливість збільшити фінансові ресурси ТП шляхом зарахування їх на спеціальні рахунки ТП і подальшого використання виключно на роз-

ширення науково-технічної та інноваційної діяльності;

- ✦ *по-друге*, впродовж семи років функціонування ТП бюджетну ефективність не було визначено в переліку критеріїв оцінки діяльності ТП. Лише з липня 2007 р. [19] було обумовлено обов'язковість позитивної динаміки бюджетної ефективності проекту ТП не пізніше ніж за рік до закінчення терміну дії спеціального режиму інноваційної діяльності.

Інші соціально-економічні результати діяльності ТП (зокрема, обсяги реалізованої інноваційної продукції, кількість створених і збережених робочих місць) не розглядалися як показники результативності застосування державної допомоги.

Аналіз показників діяльності ТП дає підстави вважати, що застосування заходів непрямої державної підтримки може бути ефективним стимулом для спрямування іноземних та приватних інвестицій в інноваційні проекти ТП, які відповідають визначеним державою пріоритетам. Обсяги державної підтримки та ключові соціально-економічні показники діяльності ТП прямо залежать один від одного. Крім того, на бажання інвесторів вкладати кошти в інноваційні проекти ТП значно впливає і забезпечення державою стабільності умов, виконання взятих на себе зобов'язань та гарантій. Часткове відновлення в 2006 р. попередньо ліквідованих в 2005 р. видів державної підтримки та запровадження нових не відновило довіри інвесторів і не стримало згорання діяльності ТП. Після прийняття Податкового кодексу України в 2010 р. з повторним порушенням державних гарантій стабільності спеціального режиму інноваційної діяльності ТП через ліквідацію для них практично всіх видів непрямої державної підтримки у вигляді податкових пільг ці елементи інноваційної інфраструктури опинилися в ситуації можливого повного занепаду. Те, що спеціальний режим оподаткування ТП не було включено до переліку спеціальних податкових режимів Податкового кодексу України (Розділ XIV), суперечить Про-

грамі економічних реформ Президента України на 2010–2014 рр. [3], якою передбачені розширення та підтримка діяльності ТП і розвиток науково-технічної та інноваційної сфери.

Саме редакція Закону про ТП від 1999 р. [20] з передбаченим переліком заходів непрямої державної підтримки та стабільність умов діяльності в цей період забезпечили створеним першим чотирьом ТП їх активний розвиток. Вбачається, що для стабілізації ситуації щодо ТП необхідно здійснити низку першорядних заходів, зокрема:

- ✦ включити спеціальний режим оподаткування технологічних парків до переліку спеціальних податкових режимів Податкового кодексу України (Розділ XIV) і для кожного проекту ТП терміном на 5 років (під час дії спеціального режиму інноваційної діяльності) відновити непрямі форми державної підтримки, які застосовувалися до 31 березня 2005 р. (для продовження реалізації ТП інноваційних проектів необхідним є якомога швидше відновлення хоча б двох видів непрямої державної підтримки, а саме звільнення від оподаткування прибутку підприємств, отриманого ТП, та зарахування вивільнених від оподаткування коштів на спеціальні рахунки учасників ТП і спеціальний рахунок керівного органу відповідного ТП, а також застосування податкового векселя на суму податкового зобов'язання з податку на додану вартість за умови імпорту нового устаткування, обладнання та комплектуючих до нього із строком погашення на 180 або 360 календарних днів з дня надання векселя органу митного контролю);
- ✦ забезпечити стабільність умов діяльності ТП в частині застосування державної підтримки впродовж усього терміну дії спеціального режиму інноваційної діяльності, а в разі їх порушення в бік погіршення передбачити компенсаційні механізми для ТП, їхніх учасників та спільних підприємств.

З огляду на завершення в 2015 р. терміну дії таких програмних документів, як [1, 3], а також спеціального режиму інноваційної діяльнос-

ті ТП для забезпечення подальшого інноваційного спрямування розвитку економіки України необхідно здійснити наступні заходи, зокрема:

- ✦ в економічній стратегії України передбачити стимулювання усіх суб'єктів господарювання на розробку і реалізацію інноваційних проектів (це можна забезпечити через механізм обов'язкового відрахування суб'єктами господарювання визначеної частини прибутку в Державний інноваційний фонд і додаткове інвестування із цього фонду інноваційних проектів за визначеними середньота довгостроковими напрямками);
- ✦ відповідно до світової практики не обмежувати термін дії спеціального режиму інноваційної діяльності ТП, а для кожного інноваційного проекту ТП встановити семирічний термін дії спеціального режиму інноваційної діяльності;
- ✦ передбачити застосування для стимулювання інноваційної діяльності ТП найбільш дієвих видів державної підтримки (головним чином – непрямих), а також запровадження нових видів непрямой державної підтримки, таких, як:
 - здійснення державних закупівель інноваційної продукції ТП;
 - інформаційно-рекламна підтримка реалізації інноваційної продукції ТП;
 - надання преференцій (наприклад, часткове звільнення від сплати податку на прибуток за умови вкладення вивільнених від оподаткування коштів в інвестування інновацій) приватним венчурним фондам, тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Стратегія економічного та соціального розвитку України «Шляхом європейської інтеграції» на 2004–2015 роки* [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=493%2F2004>.
2. *Закон України «Про основи національної безпеки України»* від 19.06.2003 р. № 964-IV // *Голос України*. – № 134. – 22 липня 2003.
3. *Програма економічних реформ «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава* [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.president.gov.ua/docs/Programa_reform_FINAL_2.pdf.
4. *Василенко М.Д.* Пільги в оподаткуванні проектів технопарків як відображення спеціального режиму їх функціонування / М.Д. Василенко // *Актуальні проблеми держави і права* : Зб. наук. пр. – Одеса: Юридична література, 2009. – Вип. 51. – С. 422–432.
5. *Мазур О.А.* Технологічні парки. Світовий та український досвід / О.А. Мазур, В.С. Шовкалюк. – К.: Прок-Бизнес, 2009. – 70 с.
6. *Мазур О.А.* Економіко-статистичний огляд діяльності Технологічного парку «ІЕЗ ім. Є.О. Патона» в 2000–2010 рр. / О.А. Мазур, С.В. Пустовойт, Л.Б. Любозна та ін. Київ, 2010. – 61 с.
7. *Семиноженко В.П.* Технологічні парки в Україні: перший досвід формування інноваційної економіки // *Економіка України*. – 2004. – № 1. – С. 16–21.
8. *Чудаєва І.Б.* Фінансово-економічне забезпечення технопаркових структур / І.Б. Чудаєва // *Вісник Сумського національного університету. Серія «Фінанси і кредит»* 2010. №2. [Електрон. ресурс]. – www.nbuv.gov.ua/portal/Chem_Biol/Vsnau/2010_2/18Chudaeva.pdf.
9. *Про затвердження нормативів вартості створення одного робочого місця у різних галузях економіки* [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0628-02>.
10. *Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2004 рік»* від 17.06.2004 р. № 1801-IV // *Урядовий кур'єр*. – № 121. – 01 липня 2004.
11. *Закон України «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України»* від 28.12.2007 р. № 107-VI [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=107-17>.
12. *Закон України «Про Державний бюджет України на 2009 рік»* від 26.12.2008 р. № 835-VI [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=835-17>.
13. *Закон України «Про Державний бюджет України на 2010 рік»* від 27.04.2010 р. № 2154-VI [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2154-17>.
14. *Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про державний бюджет України на 2005 рік" та деяких інших законодавчих актів України»* від 25.03.2005 р. № 2505-IV // *Урядовий кур'єр*. – № 58. – 31 березня 2005.
15. *Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків»* (редакція від 31.03.2005 р.) [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=991-14&ed=20050331>.
16. *Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» та інших законів України»* від

- 12.01.2006 р. № 3333-IV // Голос України. — № 21. — 3 лютого 2006.
17. Закон України «Податковий кодекс України» від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Голос України. — № 229. — 4 грудня 2010.
18. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Податкового кодексу України» від 02.12.2010 р. № 2756-VI // Голос України. — № 229. — 4 грудня 2010.
19. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України «Про критерії оцінки проектів технологічних парків» від 10.07.2007 р. № 593 [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/laws/NMO_593.doc.
20. Закон України «Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків» (редакція від 16.07.1999 р.) [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=991-14&ed=19990716>.

О.А. Егорова

ВЛИЯНИЕ ПРИМЕНЕНИЯ
ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОДДЕРЖКИ
НА ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ТЕХНОПАРКОВ
В УКРАИНЕ

Рассмотрен механизм предоставления государственной поддержки для реализации инновационных проек-

тов технологическими парками в Украине. Определено влияние государственной политики на социально-экономические результаты деятельности технологических парков. Предложены законодательные изменения по предоставлению государственной поддержки как фактора дальнейшего повышения эффективности технологических парков в Украине.

Ключевые слова: технологический парк, государственная поддержка, льгота, инновация.

O.O. Yehorova

INFLUENCE OF THE STATE SUPPORT
ON THE ACTIVITY OF TECHNOLOGY PARKS
IN UKRAINE

The mechanism of providing state support for the implementation of innovative projects in technology parks in Ukraine is observed. The impact of state policy on social and economic performance of the technology parks is determined. Legislative changes to state support providing as a factor in further enhancing of the efficiency of technology parks in Ukraine is proposed.

Key words: technology park, state support, incentives, privilege, innovation.

Стаття надійшла до редакції 17.02.12